

Sygn. akt IV U 335/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2013r.

Sąd Okręgowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Augustyniak

Protokolant: sekr. sądowy Marlena Budzyńska

po rozpoznaniu w dniu 04 czerwca 2013r. we Włocławku na rozprawie

sprawy K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania K. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 21 marca 2013 roku znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy K. G. prawo do emerytury od dnia 08 kwietnia 2013 roku;

2. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 9 kwietnia 2013 roku wnioskodawca K. G. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 21 marca 2013 roku znak: (...), odmawiającej mu przyznania emerytury.

Do odwołania wnioskodawca załączył zaświadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach od dnia 01.07.1986r. do 31.01.1990r.

Organ rentowy podtrzymał całkowicie zaskarżoną decyzję i wniósł o oddalenie odwołania.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w odpowiedzi na odwołanie podniósł, że wnioskodawca udowodnił okres zatrudnienia wynoszący na 01.01.1999r. 26 lat, 7 miesięcy i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat, 10 miesięcy, 7 dni okresów pracy w warunkach szczególnych, zatem nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy na podstawie przedłożonych świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 13.03.2013r. uwzględnił wszystkie okresy pracy w warunkach szczególnych z wyłączeniem okresów zasiłków chorobowych po dniu 14.11.1991r. dodano, że zaświadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach od dnia 01.07.1986r. do 31.01.1990r. w Zakładach (...) wystawione zostało przez (...) S.A., które nie jest następcą prawnym Zakładów (...).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca K. G. urodził się w dniu (...)

Dowód: wniosek w aktach emerytalnych organu rentowego nr OPR (...) k.-1-3.

W okresie od 01.07.1986 r. do 31.01.1990 r. K. G. był zatrudniony w Zakładach (...) w G., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku monter kołków, turbin i urządzeń pomocniczych (od 01.07.1986r. do 31.12.1988r.) oraz na stanowisku monter turbin i urządzeń pomocniczych turbiny (od 01.01.1989r. do 31.01.1990r.). Praca wnioskodawcy polegała na remontowaniu turbin wyłączonych z ruchu i kołków. Praca odbywała się w dużym zapyleniu i w wysokiej temperaturze, na wysokościach, przy dużym hałasie.

Dowód: zeznania wnioskodawcy na płycie z nagrania zapisu cyfrowego z przebiegu rozprawy z dnia 4 czerwca 2013 roku w formacie obrazu i dźwięku (k.-27) 00:50:39-00:54:20, zeznania świadka M. D. na płycie z nagrania zapisu cyfrowego z przebiegu rozprawy z dnia 4 czerwca 2013 roku w formacie obrazu i dźwięku (k.-27) 00:14:49-00:33:56, zeznania świadka J. W. na płycie z nagrania zapisu cyfrowego z przebiegu rozprawy z dnia 4 czerwca 2013 roku w formacie obrazu i dźwięku (k.-27) 00:36:57-00:44:00, świadectwo pracy z dnia 31.01.1990r. w aktach osobowych wnioskodawcy dot. jego zatrudnienia w Zakładach (...) w G. k.-1-2, umowa o pracę w aktach osobowych wnioskodawcy dot. jego zatrudnienia w Zakładach (...) w G. k.-21, karta obiegowa zmiany w aktach osobowych wnioskodawcy dot. jego zatrudnienia w Zakładach (...) w G. k.-22, zaświadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach w aktach emerytalnych organu rentowego nr (...) k.-17.

W dniu 14 marca 2013 roku K. G. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z wnioskiem o przyznanie emerytury.

Dowód: wniosek w aktach emerytalnych organu rentowego nr (...) k.-1-3.

W trakcie toczącego się postępowania emerytalnego organ rentowy uznał, że wnioskodawca na dzień 01.01.1999r. udowodnił 26 lat, 7 miesięcy i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat, 10 miesięcy, 7 dni okresów pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: decyzja w aktach emerytalnych organu rentowego nr (...) k.-13.

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 21 marca 2013 roku znak: (...) K. G. odmówiono przyznania emerytury na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) i ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227). W uzasadnieniu wskazano, iż wnioskodawca udowodnił okres zatrudnienia wynoszący na 01.01.1999r. 26 lat, 7 miesięcy i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat, 10 miesięcy, 7 dni okresów pracy w warunkach szczególnych, zatem nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: decyzja w aktach emerytalnych organu rentowego nr (...) k.-13.

Sąd zważył, co następuje:

Powyżej ustalony stan faktyczny Sąd oparł na materiale dowodowym zgromadzonym w trakcie trwania postępowania i ujawnionym na rozprawie, przede wszystkim w postaci dokumentów zebranych w aktach emerytalnych organu rentowego nr (...) oraz w aktach osobowych dot. zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) w G.. Przedmiotowy materiał Sąd uznał za rzetelny i wiarygodny. Strony bowiem w trakcie postępowania nie kwestionowały jego prawdziwości, a jedynie odmiennie go interpretowały oraz wyprowadzały z niego odmienne konkluzje o charakterze tak faktycznym jak i jurydycznym. Tym samym należy skonstatować, iż brak jest przesłanek by odmówić dokumentom zgromadzonym w aktach emerytalnych organu rentowego nr (...) oraz w aktach osobowych dot. zatrudnienia

wnioskodawcy w Zakładach (...) w G. przymiotu wiarygodności. W konsekwencji przedmiotowy materiał dowodowy pozwolił dokonać w znacznym zakresie rekonstrukcji stanu faktycznego w niniejszej sprawie.

Dokonując oceny pracy wnioskodawcy w Zakładach (...) w G. Sąd meriti przeprowadził rozbudowane postępowanie dowodowe celem ustalenia rzeczywistego charakteru pracy wnioskodawcy w spornym czasokresie. W tym kontekście trzeba zauważyć, iż poprzez zeznania świadków M. D. i J. W. zostało bezspornie wykazane, że w okresie od 01.07.1986 r. do 31.01.1990 r. K. G. był zatrudniony w Zakładach (...) w G., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku montera kotłów, turbin i urządzeń pomocniczych (od 01.07.1986r. do 31.12.1988r.) oraz na stanowisku montera turbin i urządzeń pomocniczych turbiny (od 01.01.1989r. do 31.01.1990r.). Praca wnioskodawcy polegała na remontowaniu turbin wyłączonych z ruchu i kotłów. Praca odbywała się w dużym zapyleniu i w wysokiej temperaturze, na wysokościach, przy dużym hałasie. Świadkowie opisali zakres czynności jakie wnioskodawca świadczył na rzecz ówczesnego pracodawcy. Podkreślenia wymaga, iż pomimo upływu czasu świadkowie zeznawali w sposób dość szczegółowy, obrazując podniesione okoliczności w sposób logiczny i pozbawiony jakichkolwiek wewnętrznych sprzeczności. W konsekwencji Sąd Okręgowy nadał przymiot wiarygodności zeznaniom wzmiankowanym świadków, które nie tylko nie stoją w sprzeczności, ale są koherentne z dokumentami zgromadzonymi w aktach osobowych dot. zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) w G..

W świetle poczynionych powyżej ustaleń Sąd Okręgowy nadał również przymiot wiarygodności zeznaniom wnioskodawcy albowiem są one skorelowane z ustalonym w sprawie stanem faktycznym. W szczególności znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadków M. D. i J. W. oraz dokumentach zebranych w aktach osobowych dot. zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) w G..

Antycypując dalsze rozważania o charakterze merytorycznym należy w tym miejscu wskazać, iż spór pomiędzy stronami sprowadzał się do tego, czy wnioskodawca może wykazać się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Wnioskodawca w trakcie procesu wywodził, że był zatrudniony przez okres ponad 15 lat w szczególnych warunkach pracując m.in. w Zakładach (...) w G. w okresie od 01.07.1986 r. do 31.01.1990 r. Na poparcie swego stanowiska wnosił o przesłuchanie wskazanych wyżej świadków.

Pozwany organ rentowy wywodził, że wnioskodawcy nie należy się wcześniejsza emerytura, o której mowa w art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity z dnia 26 sierpnia 2009 roku Dz. U. Nr 153, poz. 1227) oraz w zw. z § 4 ust.1 pkt 1 i 3 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Zgodnie z powołanymi przepisami ubezpieczonemu mężczyźnie urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli na dzień 1 stycznia 1999 roku wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów w wymiarze co najmniej 15 lat oraz osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat, a także nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz ma rozwiązany stosunek pracy.

Pozwany organ rentowy stanął na stanowisku, iż przy uwzględnieniu powyższych przepisów wnioskodawcy nie przysługuje prawo do emerytury.

Zdaniem Sądu Okręgowego ostatecznie na uwzględnienie zasługuje stanowisko prezentowane w toku procesu przez wnioskodawcę.

Mając na uwadze treść odwołania niniejszą sprawę prowadzono pod kątem spełniania przez wnioskodawcę uprawnień do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Na wstępie należy wskazać, iż jakkolwiek zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze okresy pracy w szczególnych warunkach, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy, to jednak nie jest to jedyna i niepodważalna droga do wykazania zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Zgodnie bowiem z § 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., Nr 10, poz.49) okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków lub dokumentacją osobową, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy. Zeznania świadków przedstawia osoba ubiegająca się o przyznanie świadczenia.

W ocenie Sądu wnioskodawca wykazał, iż w ramach swojego zatrudnienia przez okres ponad 15-stu lat pracował w szczególnych warunkach (a trzeba w tym kontekście pamiętać, iż to wnioskodawca winien udowodnić przedmiotową okoliczność, albowiem to na nim w tym zakresie spoczywał ciężar dowodu tak w postępowaniu przed organem rentowym jak i w niniejszym postępowaniu jurysdykcyjnym). Niniejszą okoliczność Sąd I Instancji wywiódł z dokumentów zebranych w aktach osobowych wnioskodawcy dot. jego zatrudnienia w Zakładach (...) w G., zeznań wnioskodawcy i powołanych powyżej świadków, z których jednoznacznie wynika, że w okresie od 01.07.1986 r. do 31.01.1990 r. K. G. był zatrudniony w Zakładach (...) w G., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych na stanowisku monterka kotłów, turbin i urządzeń pomocniczych (od 01.07.1986r. do 31.12.1988r.) oraz na stanowisku monterka turbin i urządzeń pomocniczych turbiny (od 01.01.1989r. do 31.01.1990r.). Stanowiska te zostały uznane za stanowiska, na których wykonywana jest praca w warunkach szczególnych na mocy wykazu A, dział II, poz. 1, pkt 29 i 32 – załącznika nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 roku w sprawie określenia stanowisk w resorcie górnictwa i energetyki, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, a charakter pracy jest tożsamy ze wskazanym w wykazie A, dziale II rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

W tym miejscu trzeba podkreślić, iż jedynie okresy wykonywania zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wypełniają weryfikowalne kryterium uznania pracy o cechach znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznego stopnia uciążliwości, lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Taki sam warunek odnosi się do wymagania stałego wykonywania takich prac, co oznacza, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub okresowe, a nie stałe świadczenie pracy wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskutek niespełnienia warunku stałej znacznej szkodliwości dla zdrowia lub stałego znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2008 roku, II UK 133/08).

W tym kontekście należy pamiętać, iż jedynie praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymieniona w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (co zostało wykazane) oraz na stanowisku wymienionym w odpowiednim zarządzeniu resortowym (co także zostało wykazane) może być uznana za pracę w warunkach szczególnych. Trzeba w tym miejscu nadto podnieść, iż przepisy regulujące materię ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujących; oznacza to, iż w sytuacjach w nich określonych muszą być one stosowane przez organ rentowy w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2006 roku, I UK 138/06).

Trzeba nadto zauważyć, iż w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi

w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., Nr 10, poz.49) dotyczą wyłącznie postępowania przed organem rentowym (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, opubl.: OSNIAPIUS, 1996 rok, Nr 16, poz. 239; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2008 roku, II UK 259/07, Legalis).

Niejako na marginesie można wskazać, iż zgodnie z aprobowanym przez Sąd meriti stanowiskiem Sądu Najwyższego zaprezentowanym w wyroku z dnia 22 czerwca 2005 roku (sygn. akt I UK 351/04, publ. OSNP 2006/5-6/90), określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako "pracy wykonywanej w szczególnych warunkach" w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (czy też przechowawcy jego dokumentów). Należy także dodać, iż z treści cytowanego wyżej § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy (czy też przechowawcy jego dokumentów) w przedmiocie wykazania, na podstawie posiadanej dokumentacji, okresów pracy w szczególnych warunkach, miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadcstwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 kpc, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 kpc, który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Z uwagi na powyższe Sąd meriti prowadził postępowanie dowodowe, mające na celu weryfikację dokumentów zebranych w aktach osobowych wnioskodawcy dot. jego zatrudnienia w Zakładach (...) w G., czego implikacją było sprecyzowanie, za pomocą zeznań wnioskodawcy i świadków, charakteru pracy wnioskodawcy wykonywanej w okresie od 01.07.1986 r. do 31.01.1990 r.

Przedstawiona wyżej argumentacja prowadzi do wniosku, iż wnioskodawca spełnił wszystkie niezbędne warunki do przyznania mu wcześniejszej emerytury, o której mowa w art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity z dnia 26 sierpnia 2009 roku Dz. U. Nr 153, poz. 1227) oraz w zw. z § 4 ust.1 pkt 1 i 3 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.) – w tym wymagany staż 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd meriti, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 kpc, orzekł jak w sentencji uzasadnianego wyroku, tj. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia(...)roku (tj. ukończenia 60 roku życia, vide art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), zaliczając do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych okres pracy od 01.07.1986 r. do 31.01.1990 r. (oprócz okresu zaliczonego przez organ rentowy).

Na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd orzekł jak w pkt 2 sentencji, albowiem wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji nastąpiło dopiero na etapie postępowania jurysdykcyjnego przy jednoczesnym braku jakichkolwiek zaniezań w tym zakresie organu rentowego.